

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VI. Licet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

sequium successivum, v. g. inferviendi Xenodochio, ingrediendi Religionem &c. tantundem enim obsequij, & cultus Deo promissi subtrahitur, quantum temporis negligentia labitur, ut notârunt *Sanchez* t. 3. in 3. p. q. 71. disp. 31. l. 2. *Sanchez* n. 22. Excipe secundò. Nisi vovens prævideat se- cuturum impedimentum perpetuum Voti exequendi, ut tradit *Sylv.* l. c. *Sanchez* n. 17. Quæres, cum in casu hujus *cap.* adfuerit legitima causa Voti differendi, cur opus fuerit Pontificis autoritate, & dispensatione? Respondetur, vel quia Archiepiscopus dubitabat, utram legitima adesset causa; in dubio autem ad Superiorem recurrendum *argum. c. sequentis*, ubi *Glossa* notat *v. noluisse*. Vel quia Pontifex ad consulendum tranquillitati conscientia, autoritatem suam interposuit; præsertim, cum accidere potuerit, ut postea non esset exequendi Voti occasio.

Notandum secundò. Episcopi, Prælati, & alia Ecclesiastica Personæ possunt esse Regum, Principum &c. Cancellarij, Consiliarij, & Judices, ut reip. seu bono publ. patriæ consultum sit, cum per id etiam in Ecclesiam utilitas promanet. Ita *Sanchez* ex hoc c. & not. *Abbas* n. 4. & exc. 4. de rapt. & docui l. 1. r. 1. p. 5. c. 8. n. 5.

CAPITULUM VI.

Licet.

PARAPHRASIS.

Pro intellectu hujus c. adverte primò. Cum filius Regis Hungariæ Andreas secundò genitus Votum paternum, de subsidio terræ sanctæ per manum militarem afferendo, exequi debuerit, causam non esse, quia hæreditatem paternam accepit; nam Votum illud, saltem quatenus personale fuit, non potuit transire ad personam filij, aut hæredis, juxta ea, quæ docui in cit. t. 4. neque fuisset ulla ratio, cur secundò genitus potius, quam alij filij onus hoc sustineret; sed causa obligationis

clare in textu exprimitur, quia pater mortuus secundò genito hanc obligationem impotuit, ejusque fidei commisit, qui etiam non tantum acceptavit, sed etiam Voto se ipse obligavit, mox signum Crucis sibi assumpto, Solebant enim, qui Votum peregrinationis ad terram sanctam conceperant, mox Crucem in pectore (sicuti jam crucigeri solent) portare in signum editi Voti, ut videtur apud *Sanchez* l. 13. c. 48. §. 4. & docui eodem t. 4. c. 4. n. 14. ea propter patriam ex fide data, & jurata patri, patrium Voto Deo edito filius obligatus erat. Valde etiam credibile est, Regem ante mortem præparasse exercitum, & viros necessarios ad expeditionem, easque copias filio tradidisse, quibus rariis ipsi dolo se contra fratrem primò genitum, Hungariæ Regem, usus, cladem eidem intulit, & ita pluribus modis deliquit, & paternæ maledictioni se subjecit. Adverte secundò. Justas fuisse causas, quæ Innoc. III. judicis officio assumpto, sub excommunicatione, & alijs penis, præceperit executionem Voti. Prima est, quia ad Ecclesiasticam jurisdictionem pertinet, compellere ad executionem Voti, aut juramenti editi ad piam causam juxta c. quod super 7. de fide instrum. in fine c. 8. de censibus: item executores compellere ad ea, quæ ipsi à defuncto patris sui, præstare, præsertim ad pias causas, ad Episcopum spectat c. si hered. 6. c. in fine de testamentis. Altera erat, quia, inter Reges, ac Principes Christianos, conventiones oriantur, maxime si pacto lœdenda, & juramenta, cum Christianis publicæ pernicie, violari dicantur, cognoscere, & prohibere, ad Romanum Pontificem spectat c. novit 13. de p. dicijs.

SUMMARIUM.

1. Hæredis fideicommissa, & accepta executioni mandari debent ad hoc rade.

- 2. Bona Corona, sive Regni, Votis realibus onerari, & abstrahi non possunt.
- 3. Successio in Regno non deferitur semper jure hereditario, sed jure gentitura, sive jure sanguinis.
- 4. Et hinc filius primogeniti in Successione Regni præferri debet patris, postea genitis.

Notandum primum, Si hæres, quæ fidei suæ commissæ sunt, seu jussu defuncti ab ipso hærede acceptata, exequi intermittat, omni commodo, quod à defuncto consequi posset, privandus est, *authent. hoc amplius eod. de fidei commissis*, ubi tamen excipitur debitum naturale, seu legitima portio. Quæ res ut plenè intelligatur, adverte, quòd Reges, & Principes duplicia bona habent: aliqua sunt Coronæ Regni, aut Provinciæ, quæ ut alijs liberalibus donationibus, sicutiam votis realibus gravari, & abstrahi non possunt; alia verò sunt bona patrimonialia, aut propria Regis, vel Principis, de quibus arbitrato suo disponere potest, etiam Vota realia edendo & hæredem suum per fideicommissum gravando. Veruntamen hæc ipsa Vota & fideicommissa fieri aliter non possunt, nisi, ut portio legitima filijs salva sit, prout bene docuit *Sanchez 6. de mat. disp. 36. n. 6. Mol. tr. 2. disp. 626. n. 9.* ratio dari debet, quia Vota realia inter gratulitas donationes numerari debent, quibus legitima filiorum portio imminui non potest, prout docuit *l. 3. r. 4. c. 12. n. 18.* & videtur *Mol. tr. 2. disp. 293.* Itaque hic supponendum est, Ducem Andream præter legitimam bonorum patrimonialium portionem, talia bona, & commoda ex paternæ hereditatis successione accepisse, quibus ipso jure, tanquam indignus privandus fuisset, si patris fideicommissum executus non esset, sicuti bene exponit *Mol. cit. n. 9.*

Notandum secundò, Successio in Regno non deferitur jure hereditario, sed jure gentitura, sive sanguinis; sensus est, quòd Regnum non proveniat alicui tantum tantquam hæredi, à persona defuncti, cui in Regno succeditur, sed potius jure gentitura,

secundum primam institutionem Regni, quæ ita facta est, ut ad primogenitum, eoque, & ejus descendentes deficientibus, ad secundogenitum, ejusque descendentes perveniat: quare fieri potest, ut qui immediato possessori Regni defuncto succedit, hæres ipsius non sit, aut hereditatem repudiet, & idè in Regno, aut Provincia succedat jure propinquitatis, seu gentitura, juxta pacta, institutionemve primitus factam, uti dixi, & explicat *Mol. D. 26. Baldus in lege, cum in antiq. de v. 11. jure de liberandi.* Quod ipsum contingit in feudis, quæ sunt ex pacto, & providentia, sicuti explicavi *l. 3. r. 4. c. 24. & c.* Item in fideicommissis, & majoritatibus, prout declarat *Mol. tra. 2. D. 6. 17.* Idque sumitur ex hoc cap. quando dicitur, Andream jure gentitura, quod ipsi in Regno Hungariæ (si primogenitus sine prole mascula moriatur) competit, privandum fore, si Voti executionem intermiserit: hoc autem jus non potuit esse hereditatis, vel enim esset hereditatis devolutæ, & hoc non, cum Regnum Hungariæ ad primogenitum pertinuerit; vel hereditatis, seu Regni per hereditatem devolvendi, si primogenitus sine liberis moriatur, & hoc jus non potuisset Pontifex aestimare, & asserere, vivente fratre, cum viventis non sit hereditas, idèoque eo jure, vivo adhuc fratre, privari non potuisset.

Notandum tertio, Filius primogeniti, seu nepos Regis in successione Regni præferri debet patris suis, sive secundo, & postea genitis ex Rege. Ita sumitur ex hoc c. & c. 2. de supple. da negligentia pralat. in 6. & tradit hic *Abb. n. S. Baldus & Molin. cit. locis.* Idque verum est, tamen si filius primogenitus, patre vivente mortuus sit: attamen non proprie locutus est *Bald. l. c.* quòd in hoc casu primogenitus per mortem suam transmittat jus suum ad nepotem, cum proprie & per se loquendo nepos iste jus suum non habeat ab avo Rege, sed à primo Regni instituto re consecutus sit, in ipsa nativitate, ut jure propinquitatis in Regno succedat, si pater suus mortuus sit, uti bene

Molin. notavit n. 15. hæc enim omnia proveniunt ex conditionibus & pactis primæ institutionis, quæ quidem ordinariè ita fieri solent, sed possunt etiam aliter fieri. Leges itaque fundamentales, tanquam formæ institutionis cujuslibet Regni attendi debent.

CAPITULUM VII. Magnæ.

PARAPHRASIS.

Cùm Trecentis Episcopus Votum peregrinationis Hierosolymitanæ emisisset, ut in bonum suæ Ecclesiæ posset convenire Comitem Campaniæ, in Oriente tunc constitutum, ac interim Comes mortuus esset, dubitavit, an Voto adhuc teneretur: respondit Pontifex, cùm cessante causâ facilius cessare possit & effectus, idcirco se illi Votum commutare.

SUMMARIUM.

1. *Dispensare non potest prælatus in Votis fidelium suo arbitratu.*
2. *Quod agitur à Prælati, facile trahitur in exemplum.*
3. *Episcopus ratione residentia, ad quam obligatur, non potest longam peregrinationem vovere.*
4. *Si necessaria, & utilis videatur Voti dispensatio, non debet illa intermitteri ob aliorum scandalum.*
5. *Votum mixtum, quomodo commutandum?*
6. *Cessante causa, extrinseca Voti, & impulsiva tantum, non ideo cessat Votum.*

Textus hujus Capituli clarus & elegans est. Notandum primò Prælatus Ecclesiasticus, & Papa non potest suo arbitratu Vota fidelium commutare, aut in ijs dispensare: imò non tantum illicitam, sed etiam irritam esse dispensationem in Votis, si absque justa causâ fiat, ex communi docui *lib. 4. t. 4. c. 8. n. 4.* Quare Pontifex hic ait, quòd in hoc commutationis, aut dispensationis negotio, considerandum sit, quid

liceat secundum æquitatem, quid decet secundum honestatem, quid expediat secundum utilitatem; vult dicere, id eligendum ac præferendum esse, quòd omnibus spectatis æquius & honestius, & utilius (tum publicâ, tum privatâ voventis maxime particulari utilitate spectata) Prælato videbitur, quia Prælatus hic non remittit jus proprium, aut à se conditam legem, sed jus Deo concessum, & idcirco agere debet prout vicarius aut dispensator fidelis, cui potestas licet concessa est, non ad destructionem, sed ad

Notandum secundum. Quod agitur à Prælati, facile trahitur in exemplum, juxta illud *Levitico. 4. v. 3.* si Sacerdos peccaverit, delinquere faciens populum &c. *Ecclesiast. c. 10. n. 2.* qualis Rex est civitatis, tales & inhabitantes in ea; Remissus piens perdet populum suum &c. Hinc quòd alios nihil magis ad pietatem, & cultum assidue instruat, quam eorum vitam & exemplum, qui se divino ministerio dedicaverunt.

Notandum tertium. Episcopus ratione residentia, ad quam obligatur, non potest longam peregrinationem vovere, nisi cum relatione ad licentiam, ad quam potest tendam vi Voti sui obligatus est, sicut in simili dixi eodem *t. 4. c. 7.* Collegium *et lib. 4. c. 8.* docet hic *Abbas n. 10. Suarez n. 4. Votoc. 4. n. 4.* Idemque secundum proportionem etiam de alijs Clericis habentibus beneficium, residentiam postulans, intelligi debet, valida esse scilicet eorum Vota de peregrinatione, longiorem ab intentione requirente, sed tacitam in esse conditionem: Superior rogatus licentiam dedit. Adhuc si Episcopus voverit, quòd interdum etiam Capituli sit requirendi licentia, si quisque que interfit, vel in ipsius detrimentum sententia contra statuta Ecclesiæ cessat, quòd etiam locum habet, si aliquis Capitularis peregrinationem voverit.

Notandum quartum. Si necessarium aut utile videatur, ut Voti dispensatio, aut commutatio fiat, non ideo, quia aliquis